

Stav informatiky v rámci Hlavního města Prahy

Výsledky činnosti odboru informatiky Magistrátu hl. m. Prahy jsou po mnoho let vnímány veřejností jako problematické. Z rozpočtů Hl. m. Prahy byly vynakládány značné objemy finančních prostředků na rozvoj a provoz informačních systémů. **V mnoha případech však reálný přínos těchto systémů neodpovídal na ně vynaloženým částkám. Minulou éru proto hodnotím jako jednoznačně výhodnější pro firmy externích dodavatelů než pro Prahu a její občany.**

Kde jsou příčiny:

Nebyl vytvořen žádný ucelený architektonický plán použitelný pro strategické plánování rozvoje informačních systémů (IS). Projekty nebyly řádně řízeny. Finanční kontrola vynaložených prostředků nebyla řádně prováděna, takže dnes nelze spolehlivě určit ani skutečně vynaložené náklady, ani to, zda odpovídají svou výší a strukturou smluvně stanoveným závazkům.

Významné rozhodovací a řídicí pravomoci byly svěřeny externím pracovníkům (s vazbami na dodavatele?). I proto výsledná rozhodnutí nebyla vždy ve prospěch Hl. m. Prahy.

Za období 2006 – 2011 činily celkové náklady na licence, provoz, údržbu a rozvoj informačních systémů téměř **6 miliard korun**. Ukazuje se, že **téměř pětina těchto nákladů nepřinesla žádný užitek, a prakticky jde o zmařené investice**. Zbytek prostředků byl sice použit k plánovanému účelu, nicméně předpokládaných přínosů nebylo v plném rozsahu dosaženo. **Vyskytly se i případy, kdy byly draze pořízeny informační systémy, které nikdy nepřinesly jakýkoli měřitelný užitek.**

Některým klíčovým dodavatelům se v minulosti podařilo různými cestami dosáhnout toho, že se Hl. m. Praha stalo na jejich produktech a službách natolik závislé, že zatím není schopno bez rizika je nahradit jinými dodavateli, kteří by poskytli levnější a výhodnější řešení. Obtížné je i přimět tyto klíčové dodavatele přistoupit dohodou alespoň na podmínky pro Hl. m. Prahu ekonomicky přijatelnější.

Do tohoto stavu jsme vstoupili s odhodláním zmírnit dopady z minulosti pocházejících chyb a nastavit systém řízení IS/ICT a informačních služeb celopražského významu tak, aby účinně bránil podobným negativním jevům a předcházel jejich vzniku.

Co vše jsme v roce 2012 dokázali:

Hned v lednu byly zrušeny připravené zakázky (ve výši téměř 800 mil. Kč), které nezaručovaly efektivní přínosy pro Hl. m. Prahu. Tam, kde to bylo možné, byl rozsah zakázek omezen:

- **Portál-rozvoj prezentační vrstvy** (zadání zakázky bylo nejasně formulováno) - původně rámcová smlouva na **130 mil. Kč**, nově byla uzavřena rámcová smlouva se stejným předmětem za **14 mil. Kč**.
- **multilicence na systém PROXIO** původní zakázka vypsána na **100 mil. Kč**, nově vysoutěžená cena je **39 mil. Kč**.
- **podpora a údržba PROXIO** původní soutěž vypsána na **380 mil. Kč za 4 roky**, nově vysoutěžena základní podpora a údržba (maintenance) na **2 roky za 48 mil. Kč**.

Současně byly zastaveny projekty, které buď nejsou žádným přínosem, nebo zdvojují již existující řešení (např. agendový systém pro ZZS, výběr poplatků za komunální odpad, různé duplicitní evidence, ...). Výsledkem jsou sice zmařené investice v rozsahu milionů, ale **ušetřily se několikánásobné náklady na dokončení a provoz něčeho, co Hl. m. Praha nepotřebuje.**

Byl ukončen nesmyslný projekt „bezdrátová Praha“, který představuje zmařenou investici ve výši 390 mil. Kč a v této věci bylo podáno trestní oznámení na neznámého pachatele.

Byl pozastaven naprosto nepřipravený projekt s názvem „Celoměstský systém incidentů“ v předpokládané hodnotě 23 mil. Kč. Důvodem byl nezáměr o projekt ze strany městských částí.

Významnou úsporu přineslo přehodnocení smluv uzavřených pro nákup datových komunikací (MEPNET). V únoru 2012 nově uzavřená smlouva, která umožnila optimalizaci sítě, přinesla úsporu více než 1,2 mil. Kč měsíčně. Současně byla zpracována koncepce **nové metropolitní datové sítě** a byla zahájena její realizace (do tohoto projektu byla po letech „vpuštěna“ konkurence - magistrát bude moci služby nakupovat od více subjektů). Byla uzavřena rámcová smlouva, která umožňuje vypsat minutendry na jednotlivé služby datových komunikací. Podle v současné době předložených nabídek lze odhadovat, že dojde k další významné úspoře ve výši až 65%, **což představuje celkové snížení z 5 mil. Kč měsíčně na méně než 1,5 mil. Kč měsíčně.**

V rámci projektu **Opencard** byly narovnány více než rok neřešené smluvní vztahy, byly uzavřeny smlouvy na podporu a údržbu, které umožnily realizovat prodloužení platnosti Opencard o 2 roky, přechod na nový, bezpečnější typ karty a další potřebné úpravy pro zajištění vyššího komfortu uživatelů. Byla zrušena sporná soutěž na nákup karet (za 100 mil. Kč), byla vypsána otevřená soutěž ve výši 50 mil. Kč. Podařilo se převzít všechny činnosti, které může Hl. m. Praha zajistit vlastními silami nebo prostřednictvím již nasmlouvaných služeb a stabilizovat provoz a náklady na něj, které jsou nyní na nejnižší úrovni (jsou prakticky na úrovni roku 2007, kdy na kartě ještě ani nebyla nahrána dopravní aplikace). **Zároveň připravujeme otevřenou soutěž na novou Opencard, která by měla, mimo jiné, Hl. m. Prahu vyvázat z nevýhodných smluv nastavených v r. 2006.**

Probíhá zprovoznění **datového centra (DC)** na Veleslavíně, kam se převádí provoz významné části klíčových informačních systémů, zejména celoměstského významu. Tímto krokem se jednak zajistí vyšší spolehlivost a bezpečnost IS (stávající provoz IS byl „rozstrkán do množství nedostatečně zajištěných serveroven), jednak se vytváří podmínky pro možnost nabídnout sdílenou infrastrukturu DC k jeho využívání městskými částmi a organizacemi. **Široké využívání DC se stane jedním z pilířů budoucího rozvoje informatiky Hl. m. Prahy.** O vytvoření DC se informatika neúspěšně snažila od roku 2007 a pro tento účel bylo v průběhu pěti let pořízeno vybavení za stovky milionů korun, aniž by nějaké DC fungovalo, takže řada pořízených technologií je již částečně nebo úplně nevyužitelná. V současné době se snažíme minimalizovat dopady této zmařené investice na provoz IS Hl. m. Prahy.

Byla zpracována **ICT strategie Hl. m. Prahy na období 2012-2016** s názvem „**Efektivní informatika Hlavního města Prahy**“, která vytváří podmínky pro nový přístup k zajištění rozvoje a provozu IS v rámci Hl. m. Prahy, stanoví základní principy koncepce a akční plán (co je potřeba v daném období realizovat). K této strategii provádí v současné době oponenturu renomovaná zahraniční firma. V návaznosti na strategii byl (v souladu se Statutem hl. m. Prahy) zpracován dokument „**Celoměstské koncepce rozvoje informačních systémů pro potřeby Hl. m. Prahy a městských částí na období 2013-2016**“, který bude v příštích měsících připomínkován městskými částmi a měl by pomoci k efektivnější spolupráci úřadů v rámci Hl. m. Prahy.

Nejpracnější problém představují nezbytné **změny, které napraví minulé systémové vady v IS Hl. m. Prahy způsobené chaotickým a nedůsledným přístupem investora k rozvoji IS** (duplicitní pořizování dat, vytváření duplicit v rámci informačních služeb, nefunkční rozhraní mezi aplikačními řešeními apod.). Nejzávažnější problémy jsou v oblasti ekonomických systémů a evidence majetku. Majetek města je veden nejednotně v několika paralelních informačních systémech. Existují například různé databáze vedené odborem majetku a odborem ekonomickým, které se liší v jednotlivých údajích (např. datum uvedení majetku do užívání se rozchází i o několik let), ale mohou například i kolidovat s evidencí jiného typu (existuje cca 20 tis. duplicit mezi movitým a nemovitým majetkem spravovaným v rámci Magistrátu hl. m. Prahy). Všechna tato pochybení vytykají audity firmy Deloitte z minulých let, náprava ale nebyla vůbec řešena. **Odbor informatiky se snaží přesvědčit odbor majetku a ekonomický odbor, aby spolupracovaly na vytvoření základní evidence majetku, která umožní jednoznačnou identifikaci majetku Hl. m. Prahy,** a umožní korektně, v souladu se zákony, zaevidovat veškeré změny (pohyby) s ním související. Například problém efektivního převodu majetku do užívání, kdy vzniká situace, že na odboru městského investora leží nepřevedený majetek ve výši 20 mld. Kč, který nelze odepisovat. Takových systémových problémů je celá řada. Informatika může v této oblasti fungovat jako výkonný nástroj, který je po jasném zadání schopen vytvořit systém jednotného vedení a správy dat. Takové zadání jsme však dosud nedostali.

Jak je patrné, řada problémů, které jsou spojované s informatikou, má základ v nedostatečné funkci jiných odborných útvarů (uživatelů), které mají klíčovou roli při zadání a zavádění příslušné informační podpory. Informatika se pak na nich podílela „pouze“ tím, že připustila implementaci neefektivně, nedůsledně, nebo dokonce špatně prováděných procesů a podporovala tak s nimi spojené systémové chyby.

Kromě významných subsystémů se informatika zabývá řadou na první pohled menších, ale v důsledcích často velmi významných požadavků, které řeší ve spolupráci s příslušnými odbory Magistrátu hl. m. Prahy. Například:

- přes problémy v koordinaci mezi Hl. m. Prahou a Ministerstvem vnitra ČR se řeší přístup úředníků k základním registrům (ISZR) v souladu se zákonem č. 111 (připojování AIS, obecný nástroj pro přístup z jednotlivých agend)
- byla zpracována nová verze programu eTender v souladu s novou legislativou, včetně napojení na certifikovaný profil veřejných zakázek a integrace s ekonomickým systémem (probíhá pilotní nasazení)
- ve spolupráci s odborem komunikace probíhá novace portálových prezentací a byl zahájen rozvoj www aplikací
- ve spolupráci s Útvarem rozvoje hl. m. Prahy probíhá snaha zpřístupnit informace o území (geodatabáze) jak úřadům veřejné správy, tak veřejnosti v rámci Portálu hl. m. Prahy
- ve spolupráci s odborem výstavby se podařilo zavést informační podporu II. stupně stavebního řízení v rámci Magistrátu hl. m. Prahy v návaznosti na informační podporu jednotlivých stavebních úřadů a na zdroje informací o území

Hlavní dosavadní výsledky:

Podarilo se nám snížit náklady na provoz, aniž by byl provoz omezen, nebo ohrožena jeho bezpečnost a kvalita. Podarilo se nám zastavit plýtvání investicemi na projekty, které nezaručovaly přiměřené přínosy. Výsledkem je, že jsme náklady oproti předchozím letům snížili zhruba na polovinu.

Vytvořili jsme tak prostor pro to, aby investice do IT mohly v dalších letech rozumně růst za předpokladu, že půjde o rozvojové programy, které budou přinášet jednoznačný užitek hlavnímu městu a jeho občanům, a nikoli jen jejich dodavatelům.

V letech 2006-2012 byly rozpočtovány a následně proinvestovány tyto částky:

ROK:	Schválený rozpočet (v tis. Kč)	Skutečně utracené peníze dle údajů v účetnictví (v tis.Kč)
2006	618 601,00	558 504,00
2007	913 520,00	861 228,00
2008	1 065 811,00	1 055 364,00
2009	1 844 402,00	1 230 673,00
2010	1 392 533,00	1 308 266,00
2011	1 204 296,00	1 067 973,00
2012	1 238 420,00	637 266,00
Celkem	7 039 163,00	6 719 274,00